

KRÓNIKA

FELHÍVÁS IPARMŰVÉSZEINKHEZ. Közgazdasági viszonyaink javulásából azt a reményt merítjük, hogy iparművészetünkre végre jobb napok virradnak majd s iparművészeti műhelyeink fokozhatják tevékenységüket. Ezért hisszük, hogy ezentúl a Magyar Iparművészetnek közlésre az eddiginél bővebb illusztratív anyag állhat rendelkezésére. A szerkesztő — úgy mint eddig — szívesen közli a neki felajánlott anyag javát és elfogulatlanul választja ki a legalkalmasabbat. Iparművészetünk hí és lelkiismeretes krónikása akar maradni, ezért felkéri iparművészeinket, értesítsék őt, hogy hol és mikor tekintheti meg újabb alkotásait, vagy hozzák el azok fényképeit, mert csak úgy válthatja be jó szándékát, ha törekvésében őt iparművészelnek java támogatja.

SZOBROT ALPÁR IGNÁCNAK! A Budapesti Építőmesterek Ipartestülete és a Magyar Építőmesterek Egyesülete körében mozgalom indult meg Alpár Ignác emlékének, a boldogult nagy mester szobrának emelésével való megörökítése érdekében. Evégből szűkebb pályázatot hirdettek három neves szobrászművész között Alpár emlékszobrára és a pályázat bírálóbizottsága a beérkezett négy pályamű közül T. E. Ede szobortervét fogadta el megvalósításra. Az emlékmű költségeinek előteremtésére Ziegler Géza elnöklésével alakult meg az Alpár-szoborbizottság.

Alpár Ignác építész, építőmester, a kir. József Műegyetem tb. rendes tanára az építészet terén létesített alkotásával a magyar építészetnek és a magyar Géniuszának halhatatlan dicsőséget szerzett nemcsak az országban, de a külföldön is. Működésével a nemzet nagyjai közé emelkedett, akinek emlékét a kortársaknak nemcsak a kötelező elismerés és hála jeléül kell felállítanok, de azért is, hogy alkotásait az utókor előtt is hirdesse.

Az Orsz. M. Iparművészeti Társulatnak Alpár sok éven át buzgó elnöke volt s elévülhetetlen érdemeket szerzett a Társulat, általában pedig a hazai iparművészet felvirágoztatása körül. Ezért az elnökség bizalommal fordul a Társulat tagjaihoz és felkéri őket, hogy adakozásukkal járuljanak hozzá a szobor költségeihez. Adományokat elfogad s a Magyar Iparművészet útján nyilvánosan nyugtázza a Társulat igazgatósága (Budapest, VI., Andrásy-út 69).

A FELSŐHÁZ SZAVAZÓ-URNÁJA készült el 1928. év végén s ki is volt állítva a Képzőművészeti Társulat téli kiállításán. Tervezője Foerk Ernő építész, az építőipariskola jeles tanára, aki parlamentünk épületének stílusához alkalmazkodva oldotta meg a kapott szép feladatát. Az urnát, melyet helyesebben szavazószekrénynek kellene nevezni, mert formája nagyjában meg-

egyezik a középkori ereklyeszekrényekével, Tarján Oszkár valósította meg Foerk terve szerint és esodálatraméltóan tökéletes munkát végzett. A sárgarézlapokból összeépített szerkezetet gazdag öntött és ezellált plasztikus ornamentumok díszítik. A nemzeti címer és Nagy-Magyarország valamennyi megyéjének címerrel alkalmat adtak Tarján mesternek a zománcolásban való kiváló készségének érvényesítésére. A képviselőház szavazó-urnájának tervezésével Zsitvay Tibor házelnök Tóth Gyula iparrajziskolai tanárt bízta meg, kinek műve ez év március havában készül el s reprodukcióját is a Magyar Iparművészet közölni fogja.

PALKA JÓZSEF több évtizedes érdemes munkásságra visszatekintő, jó hírnevű üvegfestőnk valósította meg Haranghy Jenőnek lapunk legutóbbi számában közölt tervel nyomán a berettyóújfalui megyei kórház kórtermel részére megrendelt üvegmozalk-frizeket. A teljesen átlátszóan, 30 eredeti kompozícióból álló (esont-) üvegmozalk-friz egyes részelt cementes gipszvakolatba ágyazták s ezzel maradandó, művészi dísszel tették derültebbé a rendszerint komoran egyhangú betegszobákat.

GARA ARNOLD mintegy negyedszázados művészi multra tekinthet vissza. Festményel, de különösen grafikal munkái évről évre mindjobban megerősítették tehetségében és komoly törekvéseiben való hitünket. Még a háború előtt porcellánfestéssel is foglalkozott, s az Ernst-Múzeum több kiállításán be is mutatta a jobbára stilizált női fejeket és alakokat ábrázoló, miniatürszerű zománemunkákra emlékeztető mellílt és násfáit. Ezeknek sok barátja — és vevője akadt. Újabban — a mi viszonyainkat tekintve — ritka és érdekes megbízás jutott Garának. Egy ezidőszerint külföldön élő magyar műbarát remekművi porcellán teakészletet rendelt nála s a művész lelkesedéssel és a középkori mesterekéhez hasonló szeretetteljes elmélyedéssel oldotta meg a szép feladatot. Az 52 darabból álló készlet ugyanannyi eredeti kompozíció. Csodálatraméltó gazdag képzelőerő nyilvánul a díszítés apró részleteiben, és a fegyvelmezett grafikus biztosságát árulják el a mélytűzű kobalt alapra rajzolt lendületes aranyvonalak. A női alakok és fejek lehetőszerű, lágy plaszticitása jól illik a szigorúan stilizált ornamentumokhoz. Ez a készlet a maga teljesen egyéni, artisztikus díszével méltó helyet foglalhatna el bármely előkelő múzeumban is, mert művészi kvalitásain kívül a festés technikája is kifogástalan és az egyes darabok egyenletes fénye szakavatott, gondos égetésre vall.

A MINTAPUMPOLÓ. Új figura az iparművészet életében. Háború utáni elősdi. Ő az, aki megjelenik az iparművésznél és mivel tudja, hogy attól pénzt ezidőszerint úgy sem igen lehet kivacuumozni, tehát megpumpolja — mintákért. El-

mondja, hogy ő egy nagy párizsi tapétagyár, vagy egy hatalmas szmírnal szőnyeggyár helybéli művészeti igazgatója. Esetleg egy frankfurti Rotschild-féle tajtékpipagyár attaséja. És ő most azért bátorodik a tisztelt művészt (bájos Iparművésznőt) ily korai órákban zavarni, mert cége egyenesen magyar művészeti mintákat kér tőle. Mint ő mondja, Dél-Amerikát most a hideg leli a magyar Iparművészeti formavilágért. És hogyha a tisztelt tervezőművész neki néhány szép mintát ad a jövő héten, akkor azokat a gyára felhasználja és ő is, továbbá a tisztelt művész is egy éven belül háztulajdonos lesz. Ugyanezt mondja a szomszédban is, de Leipzigban, Drezdában és Münchenben is. Ott már évek óta kiserkesztik az Iparművészeti lapokban névszerint is a pumpolás Iparművészt. Akikről mondani sem kell, hogy egyszerű plágium-csempészek. Nálunk azonban még csak új figura a szédelgés mezején, de éppen ezért jó esukva tartani előtte az ajtót, ha beesőnget.

PETRY BÉLANAK újabb exlibriszei közül mutathatunk be ismét két szemelvényt. A derék fiatal grafikus művészete egyre erősödik, úgyhogy ma már sikerült művelnek hosszú sora ismeretes. Különösen nagyon figyelemreméltók díszlevelei, melyeket megyei és városi törvényhatóságok és egyesületek megbízásából készített.

AZ ÚJ KÖNYVKÖTÉS. Az új könyvkötőművészet is megtette már azt az utat, melyet az építészettel együtt a többi művészeti iparágak: nevezetesen leegyszerűsödött a technikai formához. Ha szemlét tartunk a könyvművészeti kiállítások legújabb könyvkötőmunkáin, észrevesszük, hogy itt is inkább az építő-, mint a díszítőgondolat érvényesül. A mai könyvkötőművész vagy művésznő már nem a könyv tartalmának érzelmi kifejezésére törekszik a táblán. Hanem egyszerű, nyugodt síkokat lát (majdnem azt mondtuk, hogy: falakat) a kötésben s azokat nagy vonalakban vezetett betűkkel teszi ritmikusabbá. Formákra törekszik, nem stílusra. Az új könyvkötő átérzi azt, hogy a könyv egészében konstruktív egységnek kell uralkodnia, amely a papírosnál és a betűtípusnál kezdődik, az oldalak szedésében és a könyv táblájában éri el tetőpontját. Ebben is a régi, nagyon régi krónikák s kódexek primitív eszközű kismesterei voltak a tanítómesterek, akiknél a bőranyag, a bélyegző és a vaknyomású betűk elegendők voltak a technikai alkotások legjobb formaváltozatainak megteremtésére.

HOLLAENDER BÉLA dr.-nét művészeti körökben Segilongi Eta íróni álneve alatt ismerik, e néven szerepelt már egészen egyéni, artisztikus hímzésével a Nemzeti Szalon és az Orsz. M. Iparművészeti Társulat kiállításain. Újabbán készült borongós színezésű, igen sikerült hímzett falidíszet, mely a Társulat legközelebbi kiállításán lesz látható, e számunkban mutatjuk be.

SARKOK ÉS FALAK. Valamikor, nem is olyan rég minden szobának megvolt az ő szabályos négy fala. Ma a legtöbb szobát úgy építik, hogy minél több sarok legyen. A modern ember szereti a klugrókat, a fülkeszerű mélyedéseket, a »esevegő-sarkokat«. Igen ám, de minél több a sarok, annál kisebbek a falsíkok. Már pedig a mai lakásméreteket mellett amúgy is alig jut helyük a szélesebb bútoroknak, mint szekrényeknek, tálalóknak stb. Itt van tehát a lakásberendezés nagy problémája: a célszerűség és a lakályosság külön harea. Tudunk olyan lakást, melyben a sok saroktól és nyílástól nem látni a falat. S viszont a legtöbb bútor még mindig a nyolevanas évek vidékies tágasságú szobáinak méretéhez igazodik. Ebből nem igen van más kivételút, mint — mind — mind a két félnek engedni. Az építész gondoljon a tényleges berendezési tárgyainkra és egy szép, hangulatos esukott erkély kedvéért ne vegye el a főfalainkat. Viszont a lakásberendező vessen számot azzal, hogy a mai szobák és mai vendégségek nem a vidéki kúriák, hanem a miniatűr-lakásokban élő városiak életigényeit szolgálják.

PÁLYÁZATOK

PÁLYÁZAT IDEGENFORGALMI PLAKÁTRA. Az Országos Magyar Idegenforgalmi Tanács pályázatot hirdet külföldi propagandára alkalmas művészeti plakátok terveire. Ezekkel a plakátokkal a Tanács fel akarja hívni a külföldi közönség figyelmét országunkra, különösen pedig Budapestre. Ezért olyan szellemesen elgondolt és művészesen megoldott, hatásos terveket kíván, melyek alkalmasak legyenek arra, hogy a külföldön elhelyezett plakátok tömkelegében magára irányítsa a figyelmet és a külföldieket ösztönözze hazánk megtekintésére. A pályatervek beadásának határideje 1929. március hó 26-án jár le. A pályázat részletes feltételeit megkapja mindenki, aki kéri az Idegenforgalmi Tanács irodájától (IV., Türr István-utca 8. sz. félemelet). Reméljük, hogy ezen a közérdekű és a mi viszonyainkhoz mérten nagyösszegű pályadíjakkal és vásárlásokkal keesegtető pályázaton grafikusaink színe-java hazafias lelkesedéssel, tehetségük és tudásuk teljes latbavetésével résztvesz s ezzel biztosítja, hogy a sok ezer példányban külföldre kerülő plakátok bizonyoságot tesznek majd a magyar grafikuművészet magas fejlettségéről.

AZ IDEGENFORGALMI EMLÉKTÁRGYAK terveire, illetve mintáira hirdett pályázat január hó 26-án járt le. Beérkezett 119 jelgével 626 pályamű. A pályázat bírálóbizottsága február hó 7-én Nádler Róbert műegyetemi tanár elnöklésével tartott ülésén határozott a pályaművek felett és kiválasztotta a kítűzött célnak legmegfelelőbbeket. Egyben megbízta Györgyi Kálmán

igazgatót, hogy az illető pályázó-tervezőkkel a pályaművek megvalósításáról és sokszorosításáról, valamint egyes kereskedelmi vállalatokkal a forgalombahozatalról tárgyaljon és velük megállapodjék. A kiválasztott pályaművek szerzői a következők: Varga Zoltán Elek, Okrutzky Erzsébet, Urbányi Vilmos, Kittinger Kálmán, Latabár Károly, Peyer Gizella, Horváth Béla—Hosszú Pintér, Krenner Gyula, Gaál Sándor, Keresztényi Pál, Kopits János, Nagy Lászlóné, Zilzer Hajnalka, Bazala Béláné, Varga Béla, Wessely Vilmos, Kiss János, Somos István, Szabó Ida és Bereczk Margit. — Általában megállapítható, hogy a pályázaton szereplő sok pályamű között aránylag kevés tervrajz és modell akadt, mely minden tekintetben megfelelt volna a pályázat céljának. Eredeti, ötletes és magyaros jellegű művészi elgondolt olyan tárgyak tervét várta a pályázatot hirdető Társulat, aminek más országban nem esnálnak s amelyek alkalmasak arra, hogy a Magyarországon megforduló idegenek azokat jellegzetes magyar emlékként megvásárolják és magukkal is vigyék. Csak néhány pályázó tartotta be ezeket a feltételeket és ezért a Társulat ezeknél újabb terveket rendel meg, amelyekkel ki fogja egészíteni a pályázaton beszerzett sorozatot. Valamennyi pályamű tíz napon át volt látható a Társulat kiállításának különtermében.

SZAKOKTATÁS

AZ ORSZ. MAGYAR KIR. IPARMŰVÉSZETI ISKOLÁBÓL. Az első félévre beiratkozott a bűtortervezőszakra 46, építőiparművészetre 5, festészetre 29, grafikára 52, keramikára 18, ötvösségre 14, szobrászatra 28, textilre 53, összesen 245 tanítvány, akik közül 149 fiú és 96 leány. Az oktatás az iparművészet itt felsorolt ágazatain kívül felöleli a kisléptékű, érmészeti és színpadtechnikai ismeretek tanítását is.

A tanári személyzetben annyiban történt változás, hogy dr. Rottmann Elemér orvos és egészségügy-tanár 28 évi buzgó és önzetlen munkássága után, amellyel dlák-karitatív tevékenységének számtalan jelét adta, megvált az intézetből. Utóda dr. Pap Dezső, klinikai orvos lett.

A háborúban elesett s hősi halált halt iparművész-növendékek emlékművét, Györgyi Dénes műépítész-tanár tervét szerint, az iskola szobrász- és ötvösszakosztályai teljesen elkészítették s annak felavatása a közel jövőben lesz kegyeletos ünnep keretében.

Az iskola idel nagy tanulmányútját május hó folyamán Velencébe rendezi.

MESTERISKOLA NYILIK MEG AZ ORSZ. M. KIR. IPARMŰVÉSZETI ISKOLÁBAN »A magyar otthon« címen, mely a családi ház és tartozékai — bűtorzat, kert, stb. — nemzeti szellemben való egységes tervezésének gyakorlását szolgálja.

E keretben elhelyezkedhetnek az építészetet és testvérművészetet gyakorló, pl. iparművészek, festők, szőnyeg- és kerttervezők stb., kik a ház egy-egy kiképzésében tudásukat fejleszteni akarják. A tanszéket Thoroczka-Wigand Ede tölti be, aki órát f. tanév február havától hetenként 2-szer, szombaton d. u. 2—6, vasárnap d. e. 8—12 közt tartja meg, tekintettel a főiskolai hallgatók szabad idejére. Felvételre jelentkezhetnek a megnevezett iskola titkári hivatalában (IX., Kínizsy-utca 31.).

KIÁLLÍTÁSOK

JASCHIKÉK FARSANGI KIÁLLÍTÁSA. Jaschikék alatt ezúttal nem magát a derék művész-házaspárt értjük, hanem iparművészeti tanfolyamuk ifjúságát, jobbra tavaszukat élő leánykakat, kik nagy lelkesedéssel előkészítették és rendezték az első magyar farsangi kiállítást. Az Orsz. M. Iparművészeti Társulat kiállítási helyiségének legnagyobb termét foglalta el ez a maga nemében páratlan tárlat, mely farsangi vonatkozású plakátok gazdag sorozatát, eredeti álarokat, ötletes jelmezterveket és több maquette-t foglalt magában. Jobbra I. és II. éves növendékei Jaschik mesternek, ki esodálatos sugalló erővel osztja széleskörű tudását, sarkalja tanítványainak fantáziáját anélkül, hogy a maga egyéni stílusával befolyásolná őket. Különös frissesség, játszi humor, jókedv és az alkotás öröme nyilvánul a kiállított munkákon. A múlt századvégi Ver Sacrum mozgalomra emlékeztető naív, de artisztikus irány vagy törekvés éled fel a Jaschik-iskolában, mely biztató eredményeket ígér a jövőre. A kiállítást a közönség nagy érdeklődése mellett január hó 20-án nyitották meg és tartott 30-álg.

PÁRIZSBAN a Société des Artistes Décorateurs lakásművészeti kiállítást akar ez évben rendezni. A németek — kiket ezúttal meghívtak a kiállításra — azzal a feltétellel ígérték meg részvételüket, ha 1930-ra elhalasztják a tárlatot. A német külügyminisztérium még azt is kikötötte, hogy csak akkor támogatja a német osztályt, ha a D. W., azaz a német Werkbund vállalja az osztály megszervezését és felel a sikerért.

A BARCELONAI NEMZETKÖZI KIÁLLÍTÁSON Magyarország — mint már jelentettük — hivatalosan vesz részt. A magyar főcsoportot, mely a gazdasági minisztériumnak ügykörébe tartozó kiállítás anyagot (mezőgazdaság, ipar, kereskedelem, idegenforgalom) foglalja magában, egy nagy kiállítás esarnokhoz épített külön szárnyépületben helyezik el, a nehézipar kivételével. Utóbbi a többi idegen nemzet nehéziparával külön nagy esarnokba kerül. A magyar főcsoport épületének, berendezésének valamint díszítésének megtervezésével a M. Orsz. Képzőművészeti Tanács Györgyi Dénes

és Menyhért Miklós építőművészeket bízta meg. A tervük nyomán épülő mintegy 2500 m²-nyi alapterületű magyar esernok építési költségeit a spanyol kormány és Barcelona városa képviselőiből alakult kiállítási bizottság vállalta magára, úgyhogy Magyarországot csak a belső berendezéssel és díszítéssel járó kiadások terhelik. Iparművészetünk a magyar esernokban a kézműipar csoportjában kap helyet, képzőművészetünket pedig az idegen nemzetek közös képzőművészeti esernokának 300 hossz-méternyi falterületű termelében mutatjuk be. A kiállításnak megnyitását május hó 15-re tervezzük s december hó végéig lesz látható.

A TUDOMÁNY CSARNOKA. Chicagóban 1933-ban világkiállítás lesz. Ennek a kiállításnak lesz egy főslágere is. Nem egy bluff, mint hajdanában volt szokás, a tízezer aranykrajcár, vagy a zenélő szökőkutak esodája idején. Chicago is halad. Az új ütőkártyája egy óriási esernoképület lesz. Homlokán a büszke cégér: »A tudományok pavillonja.« Abban a házban fog felsorakozni minden nemzet avval a tudománnyal, melyben ő a leg-erősebb. Hogy egy példát mondjunk: »Németország a neveléstudománnyal, Franciaország a technikával stb. De lesz gazdasági csoport is, ahol az egyes nemzetek ipari s mezőgazdasági termékeit fogják az ő munkásaik tehetségét hirdetni. De ezenkívül még sok mindent tervez erre az alkalomra Chicago város tanácsa. Művészeti kiállítást, sportokat, kongresszusokat a legkülönbözőbb hivatások képviselőivel. Ebből is kitétszük, hogy a látványos kereteket már az amerikalak is komoly tartalommal akarják kitölteni.

AZ ŐRÖK KÉZMŰVESSÉG. Ez a címe egy kiállításnak, melyet novemberben nyitottak meg Mannheimban. A neve: a programja. Meg akarja mutatni, hogy a gép, a gyár, a tömegtermelés századában is életképes a kézművesség. Azt is meg akarja mutatni: mi vár rá a jövőben. Az egyszerű mesteremberre, aklnek bútorra, festése, ezüstműve szebb, mint az, amelyet gépekkel, hengerekkel, présekkel állítanak elő. Tulajdonképen senki sem akart itt hadüzenetet, sem romantikus ábrándokat visszaidézni a régi szép időkbel. Egyszerűen meg akarták vonni a mai határvonalat a kézműmunkával s a gépi úton előállított iparművészet között. A kiállításnak szép sikere volt.

EHMCKE. Ötven éves lett nemrég a modern német grafikának ez az úttörője. S félszázados születésnapját kiállítással ünnepelték meg Münchenben. A bajor nemzeti múzeumban egy életnek java munkásságát szedték össze. Írások, könyv, plakát, a reklám-grafika minden változata mutatta, milyen sokrétű Ehmeke tevékenysége. Mégis kimagaslott ezek között Ehmeke mint írásművész. A kölni Pressa számára készült írásai friss és töretlen tehetséget mutattak be. De Ehmeke tehetségének legjavát mégis a Rupprecht-nyomdák

nak szentelte. Ő alapította, ő teremtette meg bibliofil-betűt s ő nevelt ott magának egész sereg tanítványt. Harminc legjelesebb növendéke is kiállította java alkotásait. És ez a harminc tanítvány ma a legjobb könyvművészeket szolgáltatja Németországnak.

FILM ÉS FOTO. Mint minden évben, ezidén is érdekes kiállítást készít elő a német Werkbund. Ezévi kiállításának színhelye Stuttgart. Tárnya mindaz, amit a fényképezés és a film az új művészi alkotás számára nyújt. Német és külföldi példák során akarják bemutatni, miféle lehetőségek rejtőznek a fényképezés új technikái s szemléleti módszereiben. Tehát az egymásra másolásban, a fotogramban, a fotomontázsban, a fototipográfiában. A kiállításnak másik része egy nagy filmszínházban fog helyet kapni. Itt mindennap új és érdekes filmbemutatók lesznek a művészi, kultúr-és absztrakt filmek, továbbá trükkfilmek köréből német, orosz, francia és amerikai szereplőkkel. Az egész kiállítás művészi vezetését Stoss Gusztávra bízták.

PORCELLÁNFESTÉS. A stuttgarti múzeumban a mindig ötletes Pazaurek igazgató ilyen című kiállítást rendezett: Modern festett porcellánok. Meg akarta mutatni, hogy a kész porcellántárgyakra, vázákra, tányérokra való festés nemcsak sablonos módon történhetik, de nagyon művészi módon is. Sok stuttgarti művész és iparművész fogott pár hónappal ezelőtt a kísérletekhez. És igen szép eredmények mutatkoztak ezen a kiállításon. Egy Lunghard nevű szakoktató tárgyai tetszetek a legjobban. Őneki sikerült egy olyan folyadékot előállítania, amelyet, mint az akvarellfestő a papírosra, úgy víz rá esettel a porcellánalakra. Játszva hozza ki a színes figurákat, tájakat, színpadi jeleneteket egy-egy síma felületű porcellántárgyon. A nagy érdeklődésből ítélve Stuttgartban a porcellánfestés újjáéledésére kapnak figyelemzetést a művészek és a közönség.

MŰTŐTEREM ÉS BAR. Ez a kettő került egymás mellé egy berlini kiállításon. A legmodernebb s legművészibb anyagnak, az üvegnek volt ez a kiállítás szánva. Itt minden üvegből volt: a falak, a bútorok, a poleok, a kiállított tárgyak. És persze üvegből volt az orvosi műtőszoba is, nem is szólva: az üvegfűvőhelyiségről, a laboratóriumi szobáról és az optikus-sarokról. Volt egy konyha is ugyanott a legegészségesebb felszerelésekkel. És azonkívül persze vésett, köszörült, fűjt és maratott üvegek tömege. De mindenekelőtt a berendezési célokra szolgáló opákos üvegek keltek feltűnést. Csodálatos színskálájuk van ezeknek, mely a gyöngyszürkétől a sötétzöldig és a galambkékig minden árnyalatot felölel. S minden vastag üvegréteg hányféle fényt tud megcsillantani, amint a mennyezetlámpák fénye, vagy alulról vetett reflektorfény szánt rajta keresztül. Mint a tánehelyiség padozatán, mely a színes üvegnel

köszöni varázsát. Bruno Paul mesterien rendezte ezt a kiállítást. Orrefors üvegei mellett felsorakoztatta néhány tehetséges német iparművész fűjt üvegeit is, és egy külön szobát csupa izzóból állított össze szemkápráztatóan. De legtöbb figyelmet a régi német üveghutáknak szenteltek. Josephinenhütte, Thüringia és egyéb üvegecentrumok régi mesterdinasztái mutatták be itt tudásukat. Bizony sok már köztük az, akinek vásári tevékenységét megfertőzte az amerikaiak ízlése. A vízfejű üveg-
négerek mint izzólámpák sok nézőnek nem tetszettek, bár vagonszám vásárolják a yankee-k. Hanem a könnyű, furesa kis állatok és a nagy, nemesformájú serlegek, virágpoharak, melyek vastag üvegasztalokon szikráztatták felületükön a fényt, ennek a kedves anyagnak el nem múlt szépségét hirdették.

NÉMETEK ÉS FRANCIÁK. Loearno szelleme, ha nehezen is, de kezdli megszállni az iparművészet intéző köreit. Már nagy titokban tárgyalások folynak arról, hogy a német iparművészek egy csoportja Párizsban is kiállítsa műveit. Sőt úgy volt, hogy ez még ez év tavaszán meglesz, a francia iparművészek Grand Palaisban rendezendő kiállításán. De utóbb elhalasztódott 1930-ra. Ugyanakkor pedig Párizsban tartott tanácskozásokon felújítani próbálják a »kiállítások nemzetközi bizottságát.« Ezt a régi, még 1912-ben létrehozott egyesülést a háború robbantotta szét. Bár még nem sikerült új életre szólitani, egy ponton máris van eredménye. Nevezetesen abban, hogy a kölni 1932-es nagy kiállítást, melynek »Die neue Zeit« lesz a címe, nemzetközinek ismerték el. Ez is biztató jel.

MUZEÁLIS ÜGYEK

NÉPIES MAGYAR HIMZÉSEK KIÁLLITÁSA. Az O. M. Iparművészeti múzeum ismét textilkiállítást rendezett, mégpedig ezúttal a hazai népies himzésekkel. A múzeum 1918. évi úrihímzés-kiállítása óta voltak ugyan már népművészeti, különösen népies himzés-kiállítások az Iparművészeti Múzeumban — Wolfner Gyula, Balassa Istváné, az Izabella-egylet himzés-gyűjteményével stb. —, de a múzeumnak igen értékes népies himzésel a maguk teljességében kiállítva még nem voltak. A gyűjtemény újabb jelentékenyen gyarapodott, különösen az Iparművészeti Társulattól átvett gazdag anyaggal. A különféle technikák ismerete, a darabok keletkezési helyének és korának szabatos meghatározása az utolsó évek tudományos feldolgozása alapján sokat változott és haladt. A népművészet ennek a legjellegzetesebb ágának különös aktualitást kölcsönöz a mult őszszel Prágában megtartott nemzetközi népművészeti kongresszus és az ezzel kapcsolatosan tervezett nemzetközi népművészeti kiállítás. Általában úgy a szakemberek, mint a nagyközönség figyelve világ-

szerte fokozódó mértékben fordul a népművészet felé és hisszük, hogy az Iparművészeti Múzeum népművészeti kiállítása nagy érdeklődésre számíthat. A kiállítást, mely jan. 20-án nyílt meg, dr. L a y e r Károly, az Iparművészeti Múzeum igazgatójára rendezte kiváló szakismerettel és ízléssel.

AZ O. M. GYŰJTEMÉNYEGYETEM ÚJ FŐIGAZGATÓJA. A nemzeti nagy közgyűjteményeinkről alkotott 1922. évi XIX. t.-c. akként rendelkezik, hogy a Nemzeti, Szépművészeti és Iparművészeti Múzeumot, valamint több más kulturális intézményt magában foglaló O. M. Gyűjteményegyetem ügyvezető alelnöki tisztjét két évenként váltakozva viselik a főigazgatók. Csánki Dezső, Hóman Bálint és Petrovics Elek után most az Iparművészeti Múzeum főigazgatójára került a sor. Végh Gyula a Gyűjteményegyetem alelnökségét január 8-án az Akadémiában megtartott ünnepélyes ülés keretében vette át. Megnyitó beszédében hangsúlyozta múzeumainknak kulturális fontosságát, de megállapította azt is, hogy a régi, bevált intézményekben rejlő tőkét csak úgy lehet hasznosan kamatoztatni, ha a fejlesztésükhöz szükséges anyag eszközök rendelkezésükre állanak és ha a rokoncélokat szolgáló társadalmi szervezetekkel és gyűjtőink lelkes gárdájával fennálló kapcsolataikat fenntartják és kimélyítik.

SZAKIRODALOM

INNEN-DEKORATION. A darmstadti hírneves kiadóknak, Alexander Kochnak kitűnő folyóirata most kezdli negyvenedik évfolyamát. Az arany középponton halad ez a komoly szakavatottsággal és nemes ízléssel szerkesztett, a lakásművészet terén vezető szerepet betöltő folyóirat, mert nem zárkózik el a reformtörekvések elől, de nem fogad el kritikátlanul mindent, csak azért mert új. Ápolja a tradíciót, de nem ad teret az eklektikusoknak, a régi dolgok szolgái másolóinak. Fegyelmezett ízlést és művészi tehetséget követel azoktól, akiknek alkotásait közli s ezért hasábjain színe-javát találjuk annak, amit a jelenkor leghivatottabb mesterrel a lakásművészet terén alkotnak. Magas színvonalú cikkekkel sokféle okulást meríthet az, akinek érzéke van a lakáskultúra iránt.

PAUL KERSTEN UND PAUL KLEIN: Vierzig neuzeitliche Entwürfe für künstlerische Bucheinbände. W. Knapp kiadása, Halle (S.). 1902-ben jelent meg és szakkörök osztatlan elismerését érdemelte ki Paul Kerstennek Moderne Bucheinbände című műve. Azóta nagy idő telt el és nagy átalakuláson ment át nem csupán a könyvkötészet művészete, hanem az iparművészet egyéb ágait is ma másképpen ítélik meg, mint a szeccszívó évelben. Az Entnüchterungs-áramlat, mely túlzásalban